

UNDERSVISINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik Indskoling

- Musikoplevelse
- Instrumentkendskab
- Puslespil online
- Form i musik

Brug før / efter skolekoncert med

SOMMER KVARTETTEN

LMS' aktiviteter er støttet af
STATENS KUNSTFOND

Indhold

3 Sådan bruges materialet

Undervisningsmateriale til musik

- 5 Fælles Mål
- 6 Til musiklæreren
- 7 Præsentation af Sommer Kvartetten
- 8 Puslespil online
- 9 Strygerfamilien
- 10 Form i musikken
- 11 Vivaldi og foråret

Praktisk info om koncerten

- 14 Til kontaktlæreren
- 15 Praktiske oplysninger
- 16 Koncertplakat

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Vivaldi - sommeren, presto.mp3

Se 'Til kontaktlæreren' på side 14

Forsidefoto: Sommer Kvartetten

Sådan bruges materialet

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til, eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk meget gerne den obligatoriske intro, som sikrer, at I er godt klædt på til koncerten.

1. LYNINTRODUKTION

1. Præsentation af Sommer Kvartetten. Se videoen s. 7.
2. Lav puslespil online s. 8.

2. INSTRUMENTER & FORM

1. Instrumentkendskab – strygerfamilien præsenteres s. 9
2. Form i musik. Øvelse med eleverne s. 10

3. VIVALDI OG FORÅRET

1. Gennemgang af rondoen fra Vivaldis Foråret s. 11.
2. Elevark til gennemgang s. 12.

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Vivaldi - sommeren, presto.mp3

Se 'Til kontaktlæreren' på side 14

Undervisningsmateriale til musik

Fælles Mål

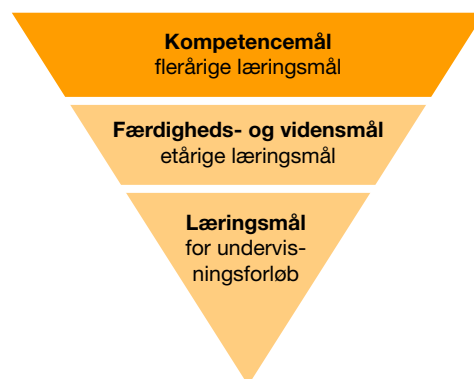
Musik

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikforståelse

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan lytte til og udtrykke sig om musik (efter 2. klasse)
1. Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik (efter 4. klasse)

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Musikoplevelse (efter 2. klasse)

Eleven kan lytte opmærksomt til musik

Eleven har viden om aktiv lytning

Musikoplevelse (efter 4. klasse)

Eleven kan lytte til levende fremført musik

Eleven har viden om lytteadfærd ved levende fremført musik

Instrumentkendskab (efter 2. klasse)

Eleven kan genkende klangen af og navngive forskellige typer af instrumenter

Eleven har viden om forskellige typer af instrumenter

Instrumentkendskab (efter 4. klasse)

Eleven kan genkende klangen af og navngive klassiske instrumenter

Eleven har viden om klassiske instrumenter

Analyse (efter 4. klasse)

Eleven kan beskrive elementære formforløb i korte musikstykker

Eleven har viden om formforløb og centrale fagord og begreber

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven ved, at der er fire medlemmer af strygerfamilien og kender begrebet 'strygekvartet'.
2. Eleven kan deltage i en koncert med fagligt udbytte.
3. Eleven ved, at musik er bygget op på bestemte måder af forskellige elementer.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

Til musiklæreren

Velkommen til koncert med Sommer Kvartetten!

Koncerten

Det tager ikke mere end fire strygere at fremkalde elementernes rasen og årstidernes skiften. Udmattende sommerhede og tordenstorme, hjortejagter og sprudlende høstfester, bidende vinterkulde og gåture på de frosne damme, forårslettelse og fuglefløjt. Den virtuose strygekvartet, Sommer Kvartetten, levendegør med fejende buestrøg Vivaldis kontrastfyldte og snart 300 år gamle værk "De fire årstider". Udover de berømte numre vil eleverne høre digtene, der inspirerede Vivaldi til at skrive musikken. Koncerten udfordrer elevernes fantasi og evne til at visualisere, mens de lytter.

Musikerne er

Julie Tandrup Kock – Cello

Bettina Marie Ezaki – Violin

Mari-Katariina Roth – Violin

Sofia Kongsgaard Lang – Bratsch

Undervisningsmaterialet

Materialet er til musik og består af tre afdelinger, som er nærmere beskrevet på s. 3 'Sådan bruges materialet'. Alle øvelser relaterer sig til Fælles Mål for musik.

Materialet beskæftiger sig med

- Strygerfamilien og strygekvartet
- Form i musik
- Vivaldis Foråret

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og Sommer Kvartetten

Strygerfamilien

Foto: Sommer Kvartetten

Præsentation af Sommer Kvartetten

SOFIA

Jeg har spillet musik, siden jeg var 5 år, og er rigtig glad for at spille bratsch. Jeg synes, at det er et smukt instrument med en blød klang. Jeg elsker at rejse rundt i landet og spille i alle mulige orkestre. Det bedste ved at spille musik er alle de fantastiske mennesker, som man møder på sin vej, og at give en masse glæde til dem, som man optræder for.

KATARIINA

Jeg kommer fra Finland, men har boet i Danmark i mange år. Jeg har altid været glad for at spille musik og specielt på violin. Den er et dejligt, udfordrende instrument. Man keder sig aldrig! Og det er bare fantastisk at få lov til at spille med andre søde og dygtige musikere og at give glæden til musikken videre til elever.

BETTINA

er uddannet violinist fra det Kgl. Danske musikkonservatorium. Til daglig arbejder hun med et kludetæppe af kreative projekter og som orkestermusiker i bl.a. Copenhagen Phil. Hun er violinist i strygekvarteten Halvcirkel og ensemblet Live Strings, og arbejder desuden med formidling af klassisk musik til børnekoncert-konceptet "klassiske mini-koncerter" rundt omkring på landets biblioteker.

JULIE

Jeg har spillet både klaver og violin, men jeg gad ikke øve mig ret meget. Jeg så celloen første gang til en koncert i Tivoli og sagde: „Den vil jeg spille“. Efter det gad jeg pludselig godt øve mig, og det har jeg gjort lige siden. Jeg spiller meget i små og store orkestre, jeg underviser, og jeg elsker at spille skøre ting, fx har jeg spillet koncert i en robåd, mens den sejlede i Københavns kanaler.

Fotos: Sommer Kvartetten

Og her kan du se en videohilsen fra
Sommer Kvartetten

kortlink.dk/vimeo/tnr6

Puslespil online

LÆG PUSLESPILLET ENKELTVIS ELLER FÆLLES PÅ TAVLEN.

Få hjælp ved at kigge på billedet – eller gå hardcore uden.

DEN LETTE:

kortlink.dk/jigsawplanet/y2dx

DEN LIDT SVÆRE:

kortlink.dk/jigsawplanet/y2e4

Foto: Sommer Kvartetten

Strygerfamilien

Violin, bratsch, cello og kontrabas hører til strygerne. Navnet har de, fordi man stryger hen over strengene med en bue for at få dem til at klinge. Buen er af træ og spændt op med hestehår. Under strygningen sættes strengen i svingninger, og det er disse svingninger, der fremkalder tonen. Tonen forstærkes ved, at luften i den hule instrumentkasse svinger med lige som på en guitar. Jo større klangkassen er, des større, altså kraftigere, bliver lyden.

Man kan mærke svingningerne, hvis man lægger en hånd på instrumentet, mens man spiller.

Man kan også spille med fingerspidsen - knipse - strengene. Det hedder pizzicato.

I jazzmusik er der tradition for, at man spiller kontrabas med (især) siden af pegefingeren.

Lav et klangforsøg

Du skal bruge en spillemaskine (kan købes i legetøjsforretninger). Lad spillemaskinen spille på forskellige underlag. Når underlaget kan vibrere med, bliver lyden større og klarere.

Lyd vibrerer

Klip et hul i en skoæske og sæt et par elastikker henover. Stram dem forskelligt op.

Hvis I vil gøre det ekstra godt, så læg en lille rulle papir mellem æsken og elastikkerne, svarende til stolen på strygeinstrumenterne. Elastikkerne spiller forskellige toner, fordi de er strammet forskelligt op. Skoæsken vibrerer, når man spiller på elastikkerne. Måske kan man mærke, at svingningerne er hurtigere ved den streng, som er spændt mest op.

Sommer Kvartetten spiller på strygeinstrumenter, men kun på de tre af dem fra strygerfamilien. Hvilken mangler?

Sommer Kvartetten spiller i det, der traditionelt kaldes en strygekvartet.

Strygekvartetten består oftest af to violiner, bratsch og cello og har siden 1700-tallet stået centralt som musikalsk ensembleform.

Strygerfamilien

Form i musikken

Eleverne kender formen AB (vers-omkvæd) fra mange sange. Enkelte sange starter med B, fx Det' der ikke mange der forstår, MAX 156. Hodja fra Pjort, MAX 388, har sin helt egen form: AABAAABA.

Ganske få sange udvikler versene undervejs: Langt ud i skoven lå et lille bjerg, De små synger s. 32, hvor alle verselinjer gentages, og der kommer en ny på for hver gennemsyngning.

Visualiser formen i skemaet som vist, eller gør det konkret for hver elev ved at udlevere forskellige farver klodser, som kan stilles i rækkefølge på bordet foran eleven. Hvis eleverne arbejder sammen parvis, kan man opnå den gode meta-snak om musikken – peer to peer. Vis skemaet på tavlen, mens eleverne arbejder. Skriv sange på, som eleverne kender, og undersøg sangene. Hvorfor er det dejligt med et omkvæd?

SANGENS NAVN	FORM
Jeg ved en lærkerede	A A A A A
Jutlandia	AB AB AB
Æbler lyser rødt på træernes grene	

Syng sangene eller lyt til dem. Del eleverne ind i A, B og C, og lad eleverne rejse sig, når 'deres' del af musikken kommer.

A

B

C

VENNER FRA 'LILLE NØRD'

Formen er AB AB C B C B

Hør sangen her: kortlink.dk/youtube/tnpt

Læs teksten her: kortlink.dk/musixmatch/tnpu

Vivaldi og foråret

Vivaldis 'De fire årstider' er programmusik, dvs. musik, som har en titel og et indhold, som i større eller mindre grad udfoldes for lytteren. Musikken 'fortæller' en bestemt historie fx ved hjælp af særlige temaer.

I 1. sats af 'Forår' er formen en rondo. Der er et tilbagevendende omkvæd - ritornellet - samt forskellige temaer. Formen er i store træk ABACADAEABA, og hver del har fået en overskrift.

Gennemgang af satsen

0:11 A. Ritornel (2 dele kraftig/svag, kraftig/svag)

Træer

0:44 B. Tema

Fugle

1:19 A. Ritornel (kun første fjerdedel, kraftig)

Træer

1:27 C. Tema

Flod

1:51 A. Ritornel (kun første fjerdedel, kraftig)

Træer

1:59 D. Tema

Torden

2:27 A. Ritornel (mol)

Træer og torden, der afvikles

2:36 E. Tema

Solopgang

2:52 A. Ritornel

Træer og solopgang

3:03 B. Tema

Fugle

3:16 A. Ritornel (en halvdel kraftig/svag)

Træer i variation

Brug næste side som elevark, når I hører Vivaldis 'Foråret'.

INFO

Tiderne i gennemgangen refererer til denne indspilning af Vivaldis 'Foråret':

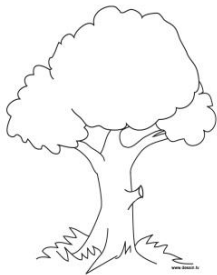
kortlink.dk/kzhv

Lad eleverne dramatisere musikken ved hjælp af de billeder, titlerne giver. Dramatiseringen kan være en dans, hvor kropsholdning og bevægelsesmønstre illustrerer musikens stemning, tempo og andre elementer.

Vivaldi og foråret

Rondo-form

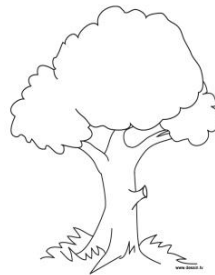
Navn: _____

A: Træer

B: Fugle

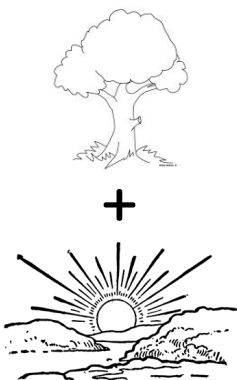
A: Træer

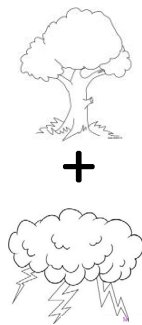
C: Flod

E: Solopgang

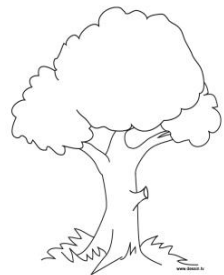
A: Træer og Solopgang

A: Træer og Torden

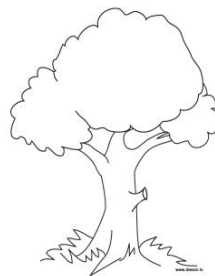
D: Torden

A: Træer

B: Fugle

A: Træer

Praktisk info om koncerten

Til kontaktlæreren

MUSIKGRUPPE

Sommer Kvartetten

MUSIKERNE ER

Julie Tandrup Kock – Cello

Bettina Marie Ezaki – Violin

Mari-Katariina Roth – Violin

Sofia Kongsgaard Lang – Bratsch

KONCERTEN

Det tager ikke mere end fire strygere at fremkalde elementernes rasen og årstidernes skiften. Udmattende sommerhede og tordenstorme, hjortejagter og sprudlende høstfester, bidende vinterkulde og gåture på de frosne damme, forårslettelse og fuglefløjt. Udover de berømte numre vil eleverne høre digtene, der inspirerede Vivaldi til at skrive musikken. Koncerten udfordrer elevernes fantasi og evne til at visualisere, mens de lytter.

UNDERVISNINGSMATERIALE

Materialet er til musik og består af tre afdelinger, som er nærmere beskrevet på s. 3 'Sådan bruges materialet'.

Alle øvelser relaterer sig til Fælles Mål for musik.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og Sommer Kvartetten

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

Praktiske oplysninger

Målgruppe:	Indskoling
Antal elever:	120
Opstillingstid:	10 minutter
Nedtagningstid:	10 minutter
Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. (Helst ikke sportshal). Ikke gennemgangslokale
Scene:	3 x 5 m scene på gulv
Mørklægning:	Nej tak
Publikum:	Eleverne sidder på gulv i en halvcirkel
Strøm:	Nej
Forplejning:	Vand, kaffe og te. Gerne lidt frugt/brød (4 musikere)
Omklædningsrum:	Ja tak
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON

Sofia Lang

Mobil: 27942944

E-mail: sofia.lang@gmail.com

HUSK AT EVALUERE

Skolernes evaluering af koncerterne og undervisningsmaterialet er vigtig for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen, så derfor opfordrer vi jer til at evaluere efter hver koncert. Det foregår elektronisk via nettet og tager kun få minutter. Evalueringsskemaet findes i skolens koncertplan på www.lms.dk. Brug skolens login for at komme til koncertplanen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert. I koncertplanen vil I også kunne se musikernes evalueringer af mødet med jeres elever, lige som musikerne vil kunne se jeres.

LMS' aktiviteter er støttet af
STATENS KUNSTFOND

KONCERT

Foto: Joel González

Sommer Kvartetten

KLASSER

STED

TIDSPUNKT